

2022-01-21

Rev 2022-01-27

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2021/1272

Remiss – En förbättrad förpackningsinsamling, nya roller för kommuner och producenter

Yttrande över remiss från Miljödepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

1. Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 27 januari 2022.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Nacka kommun är remissinstans till Miljödepartementets promemoria *En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter*. Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet senast den 7 februari 2022. I promemorian föreslås nya bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för förpackningar. Den största förändringen som föreslås är att kommunerna ska ta över det operativa ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll.

I yttrandet anges att Nacka kommun ställer sig bakom principen om fastighetsnära insamling av förpackningar. Återvinningen av förpackningar behöver öka och det bör bli enklare för hushållen att återvinna förpackningar. Nacka kommun ställer sig därmed bakom målet om en bättre förpackningsinsamling, men bedömer inte att förslaget i remissen ger rätt förutsättningar. Mot bakgrund av de stora brister som kommunen ser med förslaget så avstyrker Nacka remissen. I övrigt framförs bland annat synpunkter om att kommunerna bör ha rådighet och utrymme att välja lokala lösningar för fastighetsnära insamling, vikten av att samtliga kommuner får full kostnadstäckning, att införandetiden enligt förslaget är orimligt kort samt att det saknas en risk- och konsekvensbedömning av följderna av den ändrade avfallshanteringen för kommunernas hantering av bygglov och detaljplaner.

Ärendet

Nacka kommun är en av de kommuner som ombetts svara på Miljödepartementets remiss av promemorian En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter. Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet senast den 7 februari 2022. Remissen har behandlats i natur- och trafiknämnden den 25 januari 2022, § 7, och nämnden valde att lämna yttrandet utan eget ställningstagande utifrån samma förslag till yttrande som behandlades i kommunstyrelsens arbetsutskott.

Promemorians huvudsakliga förslag

I promemorian föreslås nya bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för förpackningar. Den största förändringen som föreslås är att kommunerna ska ta över det operativa ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll. De vanligaste förekommande förpackningsslagen (papper, plast, glas och metall) ska samlas in fastighetsnära. Övriga förpackningsslag såsom keramik, textil och skrymmande förpackningar ska samlas in på lättillgängliga platser. Kommunerna ska även samla in förpackningsavfallet från verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll.

Det insamlade förpackningsavfallet ska sedan lämnas över till producentansvarsorganisationerna. Producentansvarsorganisationerna ska betala avgifter för att finansiera kommunernas och Naturvårdsverkets verksamhet. Utbetalning av ersättning till kommunerna sker kvartalsvis i efterskott via Kammarkollegiet. Infasning av kommunerna i det nya systemet föreslås ske i tre etapper 2024–2026.

Kommunerna ska också, på producentansvarsorganisationernas bekostnad, samla in utsorterat förpackningsavfall i utomhusmiljöer. Det ska ske på platser som kommunen särskilt ställt i ordning och där det uppkommer förpackningsavfall i betydande omfattning. Detta krav ska börja gälla först i juli 2026.

Avfall Sveriges och SKRs syn på förslaget

Avfall Sverige konstaterar i sitt remissvar att deras ståndpunkt avseende ett kommunalt ansvar för insamling av avfall från hushåll som lyder under producentansvar, under ett finansiellt producentansvar, överensstämmer med utredningens förslag. Avfall Sverige välkomnar utredningens förslag om kommunalt insamlingsansvar. Kommunalt insamlingsansvar för förpackningsavfall från hushåll är en fråga som Avfall Sverige, på medlemmarnas uppdrag, har drivit i många år.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) poängterar vikten av ett fullständigt producentansvar för förpackningar och är ytterst måna om att det finns kvar och utvecklas för att stärka den cirkulära ekonomin. SKR är positiva till fastighetsnära insamling under förutsättning att det är praktiskt möjligt och att det borde vara en grundprincip som går att göra avsteg från när så är motiverat. Vidare måste

finansieringsfrågan lösas innan det kan bli aktuellt att förändra förpackningsinsamlingen. SKR framför att kommunerna måste ha rådighet att i större utsträckning kunna påverka insamlingssystem och göra avvägningar gällande servicegrad. SKR avstyrker förslaget på grund av att de anser att det är osäkert om förslaget ger alla kommuner kostnadstäckning, samtidigt som införandetiden bedöms vara orimlig.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Förslaget i remissen har beretts av stadsledningskontoret och under arbetet har synpunkter inhämtats från Nacka vatten och avfall AB.

Promemorian berör flera viktiga delar såsom fastighetsnära insamling. Fastighetsnära insamling av förpackningsavfall ger bäst sortering och möjlighet att nå målen i kommunens avfallsplan, ger bäst service för hushållen, möjliggör samordning med insamling av övrigt avfall från hushållen, minskar kostnader för insamling och behandling av restavfall samt minskar nedskräpningen. Stadsledningskontoret ser en behållning i ambitionen i förslaget att förpackningsavfall som grundprincip ska samlas in fastighetsnära men bedömer att en grundförutsättning behöver vara att kommunerna har rådighet att påverka val av insamlingssystem och avvägning av servicegrad. Det ska vara möjligt för kommunerna att göra avsteg exempelvis med hänsyn till befintliga miljöer.

Stadsledningskontorets samlade bedömning av förslaget är att målet om en än bättre förpackningsinsamling är angeläget och att producenterna fullt ska stå för kostnader som är förknippade med insamlingen. Stadsledningskontoret delar dock SKRs oro över finansieringen i förslaget. Det är av yttersta vikt att producenterna bär hela kostnadsansvaret och att samtliga kommuner får full kostnadstäckning. Det är inte en acceptabel lösning att kommunerna som kollektiv ska få full kostnadstäckning. Mot bakgrund av att saknas grundläggande förutsättningar i det liggande remissförslaget bedömer stadsledningskontoret att förslaget avstyrks.

Förslag till yttrande

Ett förslag till yttrande har tagits fram, bilaga 1, och behandlats av kommunstyrelsens arbetsutskott. Utifrån utskottets beslut om ändring av det inledande avsnittet i yttrandet har förslaget justerats. I förslag till yttrande lyfts i huvudsak att Nacka kommun ställer sig bakom principen om fastighetsnära insamling av förpackningar. Återvinningen av förpackningar behöver öka och det bör bli enklare för hushållen att återvinna förpackningar. Nacka kommun ställer sig därmed bakom målet om en bättre förpackningsinsamling, men bedömer inte att förslaget i remissen ger rätt förutsättningar. Mot bakgrund av de stora brister som kommunen ser med förslaget så avstyrker Nacka remissen.

I övrigt framförs bland annat synpunkter om att kommunerna bör ha rådighet och utrymme att välja lokala lösningar för fastighetsnära insamling, vikten av att samtliga

kommuner får full kostnadstäckning, att införandetiden enligt förslaget är orimligt kort samt att det saknas en risk- och konsekvensbedömning av följderna av den ändrade avfallshanteringen för kommunernas hantering av bygglov och detaljplaner.

Ekonomiska konsekvenser

Fastighetsnära insamling av förpackningar innebär en kostnad som enligt förslaget ska finansieras genom ökade förpackningsavgifter på de varor som förpackningarna omsluter. På så sätt är det konsumenterna av varorna som finansierar återvinningen. Den totala ekonomiska påverkan på konsumenterna framgår inte av förslaget.

Storleksordningen på förpackningsavgiften om förslaget genomförs är okänd.

Sammantaget blir det sannolikt en ökad kostnad för de boende i kommunen genom högre pris på varor med förpackning.

Producenterna ska enligt förslaget ge full kostnadstäckning till kommunerna som kollektiv för att täcka insamlingskostnaden. Det är osäkert om förslaget ger alla kommuner full kostnadstäckning. Detta är av yttersta vikt då producenterna bär hela kostnadsansvaret.

Konsekvenser för barn

Sortering av avfall som uppstår löpande i hemmet är en tydlig och konkret handling med vardaglig miljönytta som barn med fördel kan vara delaktiga i. Barns engagemang i den här typen av frågor kan många gånger påverka vuxna att bidra till ökad avfallssortering. Många barn och unga tycker att handlingar med klimatnytta är viktiga och genom att göra sortering till tydlig standard bidrar förslaget till att ge barn möjlighet att bidra i klimatarbetet.

Bilagor

Bilaga 1	Förslag till yttrande
Bilaga 2	Remiss av miljödepartementets promemoria – En förbättrad förpackningsinsamling, nya roller för kommuner och producenter
Bilaga 3	Protokollsutdrag kommunstyrelsens arbetsutskott

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Christopher Arontaus
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben